

Õiguskantsler

Hr Kalev Uustalu
peadirektor
Muinsuskaitseamet
info@muinas.ee

Teie 6.08.2012 nr 1.1-7/1267-1
Õiguskantsler 19.09.2012 nr 7-7/120858/1204317

Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks Haldusmenetlused

Lugupeetud peadirektor

Alustasin omal algatusel menetlust, et teada saada, kas ja kuidas järgitakse Muinsuskaitseametis isikute pöördumistele vastamisel põhiõiguste ja vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Menetluse käigus pöördusin teabe nõudmisega Teie poole. Soovin Teid esmalt tänada mulle antud teabe ja selgituste eest.

Tutvunud Muinsuskaitseametist laekunud teabe ja selgitustega ning analüüsinud õiguslikku regulatsiooni, leian, et

Muinsuskaitseametis ei ole mitmetel juhtudel isikute pöördumiste menetlemisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava. Leian, et Muinsuskaitseametis on probleeme seoses selgitamiskohustuse täitmise, sisepädevuse ja haldusaktide õiguspärasusele sätestatud tingimuste järgimise ning haldusaktide teatavakstegemisega.

Eelnevast tulenevalt soovitan Teil õiguspärasuse ja hea halduse tava tagamiseks korraldada Muinsuskaitseametis ametnike teadlikkuse tõstmine seoses isikute pöördumistele vastamisega, kasutades selleks ringkirja, koolitust või muid Teie hinnangul sobivaid meetmeid. Tuginedes õiguskantsleri seaduse § 35² lõikele 1, palun Teil mulle vastata, kuidas Te soovitusi täitsite või täidate, hiljemalt 30 päeva jooksul arvates käesoleva kirja saamisest.¹

Järgnevalt selgitan Teile, kuidas ma eeltoodud seisukohale jõudsin. Selleks kirjeldan kõigepealt menetluse asjaolusid ja käiku ning seejärel esitan Teile oma õigusliku hinnangu.

¹ Olen soovitanud Muinsuskaitseameti ametnike haldusmenetluse alast teadlikkust tõsta ka 04.04.2012 Muinsuskaitseametile saadetud soovitusel nr 7-4/111287/1201503.

I Menetluse asjaolud ja käik

1. Menetluse raames palusin Muinsuskaitseametilt teavet, kuidas Muinsuskaitseamet viib läbi haldusmenetlused, mis puudutavad tööde loa andmist, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamist ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste projektide kooskõlastamist.

Muu hulgas soovisin teada, kelle pädevuses on haldusorganisiseselt tööde loa andmine, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamine ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste projektide kooskõlastamine. Palusin teavet ka selle kohta, kuidas Muinsuskaitseamet kvalifitseerib tööde loa andmist ja selle andmisest keeldumist, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamist ja kooskõlastamata jätmist ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamist ja kooskõlastamata jätmist. Samuti tundsin huvi, kas tööde loa andmisest keeldumist, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamata jätmist ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamata jätmist on võimalik vaidlustada ja kas taotlejat teavitatakse vaidlustamise võimalustest.

2. Muinsuskaitseameti vastusest teabe nõudmisele selgus, et:

2.1. Muinsuskaitseameti siseselt on muinsuskaitseaduse (edaspidi MuKS) § 24 lõigetes 1 ja 2 ning § 25 lõikes 7 nimetatud tööde lubade andmine Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektori (edaspidi ka *tööde loa andja*) pädevuses.

Kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide ning detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste läbivaatamine ja kooskõlastamine on Muinsuskaitseameti peadirektori 28.06.2012 käskkirja nr 27-A „Kooskõlastamise kord“ (edaspidi *kooskõlastamise kord*)² punkti 2.1.3 kohaselt Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektorite (edaspidi ka *kooskõlastaja*) pädevuses.

Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni (edaspidi ka *kooskõlastaja*) pädevuses on vastavalt kooskõlastamise korra punktidele 2.1.5 ja 3.2 kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamine ning detailplaneeringute muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamine juhul, kui kooskõlastamise osas tekivad olulised erimeelsused, vaidlustatakse komisjoni varasem otsus, ilmnevad olulised, uued või täiendavad asjaolud, või järelevalveosakonna juhataja hinnangul on see vajalik. Lisaks on Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni (edaspidi ka *kooskõlastaja*) pädevuses üldplaneeringute muinsuskaitse eritingimuste ja üldplaneeringute, ning detailplaneeringute muinsuskaitse eritingimuste ja detailplaneeringute, millega kaasnevad olulised muudatused, läbivaatamine ja kooskõlastamine. Komisjoni otsus on Muinsuskaitseameti ametlik seisukoht pärast selle kinnitamist peadirektori poolt.

2.2. Muinsuskaitseameti hinnangul on tööde loa andmise ja selle andmisest keeldumise, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise puhul tegemist haldusaktidega. Seda põhjusel, et tegemist on haldusorgani poolt haldusülesannete

² Muinsuskaitseameti peadirektori 28.06.2012 käskkirjast nr 27-A „Kooskõlastamise kord“ ei ilmne, kelle pädevuses on Muinsuskaitseameti siseselt MuKS § 35 lõikes 4 nimetatud kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamine.

täitmisel avalik-õiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud otsustega.

Muinsuskaitseamet lisas, et ka Muinsuskaitsekomisjoni kooskõlastamise komisjoni protokolliline otsus on haldusakt, kuna esinevad haldusakti olulised tunnused: välismõju ja suunatus isiku õiguste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele. Samuti on Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni protokolliline otsus pärast Muinsuskaitseameti peadirektori poolt kinnitamist Muinsuskaitseameti ametlik seisukoht.

2.3. Tööde loa andmisest keeldumist, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamata jätmist ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamata jätmist on võimalik vaidlustada.

Tööde loa andmisest keeldumisest teavitatakse üldjuhul kirjalikult (tavapost, e-kiri) ja vaidlustamise võimalus märgitakse kirjas harva. Pigem edastatakse taotlejale Muinsuskaitseameti märkused puuduste kohta taotluses ja kui puudused kõrvaldatakse, siis antakse tööde luba. Samas on puudustega taotluse esitamine olnud erandlik ning puuduste esinemise korral on need kõrvaldatud taotleja ja Muinsuskaitseameti vahelises koostöös.

Kui muinsuskaitse eritingimuste ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide läbivaatamisel Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjonis selgub, et muinsuskaitse eritingimusi ja projekti ei ole võimalik kooskõlastada, siis edastatakse taotlejale märkused puuduste kohta. Puuduste kõrvaldamisel saab maakonna vaneminspektor muinsuskaitse eritingimused ja ehitusprojekti kooskõlastada. Juhul, kui puudused on olulised, siis tuleb muinsuskaitse eritingimused ja ehitusprojekt esitada kooskõlastamiseks uuesti Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjonile. Eeltoodud teave on kirjas ka Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni protokollis. Otsusele ei lisata viidet vaidlustamise võimalikkuse kohta. Kuivõrd muinsuskaitse eritingimuste ja ehitusprojekti kooskõlastamise puhul on tegemist suures osas koostööga taotleja ja Muinsuskaitseameti vahel, siis muinsuskaitse eritingimuste ja projekti kooskõlastamisest keeldumine ilmneb eelkõige taotleja informeerimises puuduste kõrvaldamise vajalikkusest.

3. Vastusele lisati Muinsuskaitseameti kirju ja Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni protokollide väljavõtteid. Lisaks on Muinsuskaitseamet 09.04.2012 saatnud Õiguskantsleri Kantseleile muinsuskaitsealal paikneva ehitise (Pärnu, Mere pst 18) lammutamise projekti menetlemisega seotud dokumente (Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni protokollide väljavõtted ja Muinsuskaitseameti 09.04.2012 kiri Õiguskantsleri Kantseleile).

II Õiguskantsleri hinnang

4. Isiku õigus saada vastuseid oma pöördumistele tuleneb juba põhiseaduse (edaspidi PS) §-s 14 sätestatud õigusest korraldusele ja menetlusele ning PS §-s 46 sätestatud õigusest pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Riigikohus on pannud vastutuse õiguspärase haldusmenetluse eest eelkõige haldusorganile³ ning rõhutanud, et haldusmenetlus peab olema õiglane ning vastama hea halduse põhimõttele, et tagada isiku õiguste tõhus kaitse. PS §-st 14 tuleneb ka isiku subjektiivne õigus kohasele

³ RKHKo 19.12.2006, nr 3-3-1-80-06, p 21.

haldusmenetlusele.⁴ Eeltoodust saab järeldada, et ka Muinsuskaitseamet vastutab õiguspärase haldusmenetluse eest ja peab tagama isiku õiguste tõhusa kaitse.

5. Muinsuskaitseadus (edaspidi MuKS) seab mälestise omanikule või valdajale ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise omanikule või valdajale ulatuslikke kitsendusi ja kohustusi igasuguse ehitusliku tegevuse osas. Planeerimisseadusest (edaspidi PlanS) tuleneb kohustus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused. Et mälestise omanik või valdaja ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise omanik neist kitsendustest kinni peaks, tuleb tal enne ehitama asumist läbida mitmed loa- ja kooskõlastamismenetlused.

6. Nii on tulenevalt MuKS § 24 lõigetest 1 ja 2 ning MuKS § 25 lõikest 7 Muinsuskaitseameti kirjaliku loata keelatud kinnismälestisel, selle kaitsevööndis ja muinsuskaitsealal mitmed tööd ja tegevused. Tööde ja tegevuste loa taotlemise ja andmise korra on kultuuriminister kehtestanud MuKS § 24 lõike 5 ja § 25 lõike 8 alusel oma 23.08.2011 määrusega nr 16 „Kinnismälestisel, selle kaitsevööndis ja muinsuskaitsealal tööde ja tegevuste lubade väljaandmise kord ja lubade vormid“ (edaspidi *kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määrus*).

Tööde loa taotlemist reguleerib kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 4. See säte täpsustab, millised andmed ja dokumendid peab tööde loa taotleja esitama. Vastavalt kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 5 lõikele 1 vaatab Muinsuskaitseamet taotluse läbi, otsustab tööde loa andmise või sellest keeldumise ja teavitab sellest taotlejat kirjalikult taasesitatavas vormis kümne tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates. Tööde loa andmisest keeldumise alused on sätestatud kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 5 lõigetes 3 ja 4.

Kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 5 lõike 3 järgi keeldub Muinsuskaitseamet tööde alustamise loa andmisest juhul, kui taotlejal puudub nõutav:

- 1) konserveerimis- või restaureerimistööde tegemise kokkulepe käesoleva määruse § 4 lõikes 7 nimetatud tööde tegijaga;
- 2) muinsuskaitse eritingimusi järgiv ja Muinsuskaitseameti kooskõlastatud restaureerimise, konserveerimise või ehitamise projekt.

Vastavalt kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 5 lõikele 4 keeldub Muinsuskaitseamet väikesemahuliste tööde loa andmisest juhul, kui kavandatav töö või tegevus:

- 1) rikub mälestise vaadeldavust;
- 2) ohustab mälestist, muinsuskaitsealal paiknevat ehitist või muinsuskaitseala.

Eeltoodust tulenevalt peab Muinsuskaitseamet läbi viima tööde loa andmise menetluse ning tööde loa andmisest või selle andmisest keeldumisest tuleb taotlejat teavitada kirjalikult taasesitatavas vormis.

7. MuKS § 35 lõike 4 järgi tuleb kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise muinsuskaitse eritingimused, välja arvatud Muinsuskaitseameti koostatud muinsuskaitse eritingimused, kooskõlastada Muinsuskaitseametiga.

Kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise menetlus on reguleeritud MuKS § 35 lõike 3 alusel kehtestatud kultuuriministri 04.07.2011 määruses nr 14 „Kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise muinsuskaitse

⁴ RKHKo 19.04.2010, nr 3-3-1-4-10, p 12.

eritingimuste koostamise kord“ (edaspidi *kultuuriministri 04.07.2011 ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määrus*).

PlanS § 8 lõikest 10 ja § 9 lõikest 9¹ tuleneb kohustus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused. Üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise menetlus on sätestatud kultuuriministri 04.07.2011 määruses nr 13 „Üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste koostamise kord“ (edaspidi *kultuuriministri 04.07.2011 üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määrus*).

Nii ehitise kui ka üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused vaatab Muinsuskaitseamet läbi ning teavitab taotlejat kooskõlastamisest või kooskõlastamata jätmisest kirjalikult või elektrooniliselt ühe kuu jooksul nende kooskõlastamiseks esitamise päevast arvates.⁵

Kultuuriministri 04.07.2011 ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 5 lg 6 reguleerib ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamata jätmist ja tagastamist puuduste korral. Nii jätab Muinsuskaitseamet kooskõlastamata ja tagastab muinsuskaitse eritingimused esitajale, kui eritingimustes või nende koosseisus esitatud dokumendis ilmneb järgmine puudus:

- 1) kavandatud muudatused ei taga mälestise või muinsuskaitseala kultuuriväärtuse või ehitise säilimist;
- 3) koostajal puudub Muinsuskaitseameti tegevusluba;
- 4) vastuolu „Muinsuskaitseadusest“ või teistest õigusaktidest tulenevate nõuetega;
- 5) vastuolu käesoleva määruse §-s 4 esitatud nõuetega;
- 6) faktiviga või sisuline ebatäpsus.

Üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamata jätmist ja tagastamist puuduste korral reguleerib kultuuriministri 04.07.2011 üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 6 lg 5. Muinsuskaitseamet saab jätab kooskõlastamata ja tagastada muinsuskaitse eritingimused esitajale, kui eritingimustes või nende koosseisus esitatud dokumendis ilmneb järgmine puudus:

- 1) koostajal puudub Muinsuskaitseameti tegevusluba;
- 2) vastuolu „Muinsuskaitseadusest“ või teistest õigusaktidest tulenevate nõuetega;
- 3) vastuolu käesoleva määruse §-des 3 ja 4 esitatud nõuetega;
- 4) faktiviga või sisuline ebatäpsus.

Eelnevast tulenevalt on Muinsuskaitseameti pädevuses läbi viia kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise muinsuskaitse eritingimuste ning üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise menetlus ning muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamisest või kooskõlastamata jätmisest tuleb taotlejat teavitada kirjalikult või elektrooniliselt.

8. MuKS § 35 lõike 4 järgi tuleb ka kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise konserveerimise, restaureerimise ja ehitamise projektid ning kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva kinnisasjaga seotud mulla- ja ehitustööde projektid kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Kinnismälestise ja muinsuskaitsealal paikneva ehitise projektide kooskõlastamise menetlus on MuKS § 35 lõike 8 alusel sätestatud kultuuriministri 04.07.2011 määruses nr 15 „Kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste konserveerimise, restaureerimise ja ehitamise projektide koostamise ning neis eelnevate uuringute tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *kultuuriministri 04.07.2011 projektide kooskõlastamise määrus*).

⁵ Kultuuriministri 04.07.2011 ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 5 lg 2 ja kultuuriministri 04.07.2011 üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 6 lg 2.

Kultuuriministri 04.07.2011 projektide kooskõlastamise määruse § 4 lõike 4 järgi vaatab Muinsuskaitseamet projektdokumendid läbi, otsustab kooskõlastamise või kooskõlastamata jätmise ning teavitab esitajat sellekohasest otsusest ühe kuu jooksul nende esitamise päevast arvates. Esitatud projektdokumentide suure mahu korral võib Muinsuskaitseamet nende läbivaatamise tähtaega pikendada kuni ühe kuu võrra, teatades sellest kooskõlastamiseks esitajale kirjalikult. Sama määruse § 4 lõigetes 10 ja 11 on sätestatud, milliste puuduste korral jäetakse projektdokumendid kooskõlastamata ja tagastatakse puuduste kõrvaldamiseks esitajale. Nii jätab Muinsuskaitseamet projektdokumendid kooskõlastama, kui:

- 1) projekti koostajal puudub selleks nõutav Muinsuskaitseameti tegevusluba;
- 2) projektdokument ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele;
- 3) projektdokument ei ole vastavuses Muinsuskaitseameti poolt eelnevalt kooskõlastatud projektdokumendiga või eelnevalt nõutav projektdokumendi kooskõlastus puudub;
- 4) projektdokumendis esitatud lahendus on vastuolus seadusest tulenevate nõuetega;
- 5) projektdokumendis esitatud lahendus ei taga mälestise või ehitise säilimist.

Seega peab Muinsuskaitseamet läbi viima ka kinnismälestise ja muinsuskaitsealal asuva ehitise ehitamise projektide kooskõlastamise menetluse ning projektdokumentide kooskõlastamisest või kooskõlastamata jätmisest tuleb taotlejat teavitada.

Haldusmenetluse läbiviimine

9. Muinsuskaitseaduses ja kultuuriministri määrustes sätestatud loa- ja kooskõlastamismenetluste puhul on tegemist haldusmenetlustega. Nendele menetlustele kohaldub ka haldusmenetluse seadus (edaspidi HMS), kui muinsuskaitseadus ja kultuuriministri määrused ei näe ette teisiti.⁶

10. Loa- ja kooskõlastamismenetlustes esitatava taotluse puhul on tegemist taotlusega HMS § 14 mõttes.

Kui isiku tahe pole haldusorgani jaoks selge, taotleja on jätnud koos taotlusega esitamata nõutud andmed või dokumendid või kui taotluses on muid puudusi, tuleb haldusorganil vastavalt HMS § 15 lõikele 2 (vaide puhul HMS § 78) anda taotluse esitajale esimesel võimalusel tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamise nõude esitamisel tuleb haldusorganil teha vahet taotluse läbi vaatamist takistavatel vormilistel puudustel (nt kas isiku taotlus on piisavalt selge või kas taotluses on jäetud esitamata seaduses nimetatud andmed-dokumendid) ja taotluse sisuliseks lahendamiseks vajalike asjaolude väljaselgitamisel (HMS §-d 38 ja 39). Seda põhjusel, et HMS § 15 lõikes 2 sisalduva määratluse „nõutud andmed või dokumendid“ all on seadusandja pidanud silmas selliseid andmeid või dokumente milleta haldusmenetlust pole võimalik alustada.

Mis puutub puuduste kõrvaldamise nõudesse, siis selle nõude esitamisel peab haldusorgan vastavalt HMS §-le 36 (vaide puhul HMS § 78) taotlejale selgitama, milles puudused seisnevad ning andma nõu, kuidas neid puudusi kõrvaldada.⁷ Isikut on haldusorganil vaja taotluses puuduste kõrvaldamisel muu hulgas nõustada selleks, et täita haldusorganile HMS § 5 lõikest 2 tulenevalt

⁶ Vt MuKS § 1 lg 2, kultuuriministri 04.07.2011 projektide kooskõlastamise määruse § 1 lg 4.

⁷ RKHKo 16.11.2009, nr 3-3-1-53-09, p 21: „Kolleegium on seisukohal, et olukorras, kus haldusorgani jaoks pole esitatud dokumendid pensioni määramiseks piisavad, peab ta täitma haldusmenetlusele iseloomulikku abistamis- ja selgitamiskohustust. Selgitamiskohustuse sisu üldisemalt avab HMS § 36, milles ette nähtud selgitamise võimalused pole aga sätestatud ammendavalt ega välista menetluse omapärast ja eesmärgist tulenevalt teist liiki nõuandeid või selgitusi.“

kohustust viia haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Seepärast juhul, kui haldusorgan nõuab isikult taotluses puuduste kõrvaldamist, siis võiks ta anda isikule sellist nõu, mis tagaks, et taotlust saaks eesmärgipäraselt, tõhusalt, lihtsalt, kiirelt ning taotlejale üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi tekitamata menetleda.⁸

11. Kui isiku taotlust on võimalik menetlema hakata, tuleb haldusorganil edaspidi hakata sooritama menetlustoiminguid, mis võimaldaksid tal menetluse lõppastmes langetada õige ja õiglase otsuse. Nendeks menetlustoiminguteks on haldusorgani selgituskohustuse täitmine (HMS § 36), tõendite kogumine (HMS §-d 6, 38 ja 39), menetlusosalisele menetlusaluses asjas kogutud dokumentidega tutvumise võimaldamine (HMS § 37), menetlusosalise arvamuse ja vastuväidete ärakuulamine (HMS § 40) jne.

12. Mis puutub HMS §-s 36 sätestatud haldusorganil lasuvasse selgitamiskohustusse, siis selle kohustuse eesmärgiks on tagada menetluse läbipaistvus, menetlusosaliste õiguste piisav ja ulatuslik kaitse ning menetlusosaliste ja haldusorgani teabealane võrdsus menetlust puudutavates küsimustes.⁹ Sellel eesmärgil sätestab HMS § 36 lg 1, et haldusorgan selgitab menetlusosalisele või taotluse esitamist kaaluvale isikule nende soovil 1) millised õigused ja kohustused on menetlusosalisel haldusmenetluses, 2) millise tähtaja jooksul haldusmenetlus eeldatavasti läbi viiakse ja millised on võimalused haldusmenetluse kiirendamiseks, 3) millised taotlused, tõendid ja muud dokumendid tuleb haldusmenetluses esitada; 4) milliseid menetlustoiminguid peavad menetlusosalised sooritama. Lisaks siis, kui taotletava haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks on vajalik eelnevalt mõne muu haldusakti andmine, selgitab haldusorgan vastavalt HMS § 36 lõikele 2 viivitamatult vajaliku haldusakti taotlemise ja taotluse läbivaatamise korda ning muu haldusakti andmise tingimusi.

Kuigi viidatud sätte sõnastuse põhjal võiks järeldada, et haldusorganil lasub selgitamiskohustus vaid siis, kui isik palub haldusorganilt selgitust, ei ole see siiski nii. Haldusorganil tuleb kõnealuse sätte eesmärgist lähtudes anda menetlusosalisele selgitusi ka juhul, kui isik ei taipa menetluse kohta küsimusi esitada.¹⁰

13. Leian, et isik, kel puuduvad muinsuskaitsealased eriteadmised, vajab selgitusi nii oma õiguste ja kohustuste, haldusmenetluse läbiviimise tähtaja kui ka taotluste, tõendite ja muude dokumentide esitamise kohta. Lisaks tuleb haldusorganil juhul, kui taotletava haldusakti andmiseks või toimingu sooritamiseks on vajalik eelnevalt mõne muu haldusakti andmine, selgitada viivitamatult vajaliku haldusakti taotlemise ja taotluse läbivaatamise korda ning muu haldusakti andmise tingimusi.

14. Nägin selgitamiskohustuse täitmisega probleeme muinsuskaitsealal paikneva ehitise (Pärnu, Mere pst 18) lammutamise projekti menetlemisel, kus taotlejale ei antud piisavalt selgitusi tema õiguste ja kohustuste, haldusmenetluse läbiviimise tähtaja kui ka taotluste, tõendite ja muude dokumentide esitamise vajaduse kohta. Pean äärmiselt kahetsusväärseks, et 13.10.2010 esitatud taotluse – kooskõlastada ehitise lammutamise projekt – menetlemine toimub veel ka käesoleval

⁸ RKHKo 15.02.2005, nr 3-3-1-90-04, p 16: „Haldusorgani kohustuste hulka ei kuulu mitte üksnes formaalselt aktide andmiseks vältimatult vajaliku menetluse läbiviimine, vaid ka hoolitsemine selle eest, et ka õiguslaste teadmisteta ja asjaajamises vilumatal isikul oleks võimalus menetluses tulemuslikult osaleda. Nõustamine ja selgitamine võib toimuda nii taotleja palvel kui ka haldusorgani algatusel, iseäranis juhtudel, kui isiku õiguste kahjustamise oht on piisavalt suur ja tõenäoline. Näiteks juhtudel, kui taotluses esinevate puuduste kõrvaldamata jätmise tulemuseks on suure tõenäosusega taotluse rahuldamata jätmise.“

⁹ A. Aedmaa. Selgitamiskohustus. – A. Aedmaa jt. Haldusmenetluse käsiraamat. Tartu, 2004, lk 157.

¹⁰ RKHKo 15.02.2005. a, nr 3-3-1-90-04, p 16.

ajal.¹¹ Leian, et sellise menetlusega ei ole Muinsuskaitseamet täitnud HMS § 5 lõikes 2 sätestatud kohustust viia haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

Eelnevast tulenevalt soovitan Muinsuskaitseametil edaspidiselt HMS § 5 lõikes sätestatud kohustuse täitmiseks anda menetlusosalisele, kel puuduvad muinsuskaitsealased eriteadmised, piisavalt selgitusi nii tema õiguste ja kohustuste, haldusmenetluse läbiviimise tähtsaja kui ka taotluste, tõendite ja muude dokumentide esitamise kohta.

Haldusakti õiguspärasus

15. Muinsuskaitseameti hinnangul on tööde loa andmise ja selle andmisest keeldumise, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise puhul tegemist haldusaktidega.

16. Haldusakt on haldusorgani poolt haldusülesannete täitmisel avalikõiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud korraldus, otsus, ettekirjutus, käskkiri või muu õigusakt (HMS § 51 lg 1).

Haldusakti õiguspärasuse eeldused on sätestatud HMS §-s 54. Haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

17. Vastavalt HMS § 8 lõikele 2 määratakse haldusorganisiseselt isikud, kes tegutsevad haldusmenetluses haldusorgani nimel, kui seaduses või määruis ei ole sätestatud teisiti.

Kooskõlastamismenetluste puhul on sisepädevuse küsimus reguleeritud Muinsuskaitseameti peadirektori 28.06.2012 käskkirjaga nr 27-A „Kooskõlastamise kord“. Selle käskkirjas määratakse haldusorganisiseselt haldusmenetluses tegutsevad isikud, kellele ühtlasi antakse õigus teha otsuseid haldusorgani nimel.

Nii on MuKS § 35 lõikes 4 nimetatud kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide ning PlanS § 9 lõikes 9¹ detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste läbivaatamine ja kooskõlastamine Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektorite pädevuses (kooskõlastamise korra p 2.1.3). Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni pädevuses on kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide ning detailplaneeringute muinsuskaitse eritingimuste läbivaatamine ja kooskõlastamine juhul, kui kooskõlastamise osas tekivad olulised erimeelsused, vaidlustatakse komisjoni varasem otsus, ilmnevad olulised, uued või täiendavad asjaolud, või järelevalveosakonna juhataja hinnangul on see vajalik (kooskõlastamise korra p 2.1.5). Lisaks on Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni pädevuses PlanS § 8 lõikes 10 nimetatud üldplaneeringute ning detailplaneeringute muinsuskaitse eritingimuste läbivaatamine ja kooskõlastamine (kooskõlastamise korra p-d 2.1.5, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3).

Eelnevast järeldub, et kooskõlastamismenetluste puhul on teatud juhtudel otsuse tegemise õigus antud Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektoritele ning teatud juhtudel (erimeelsuste, vaidluse korral jne) Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjonile. Muinsuskaitseameti

¹¹ Muinsuskaitseameti 30.08.2012 vaideotsus nr 1.1-7/ 1524-4, millega saadeti asi uueks otsustamiseks Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni.

peadirektori 28.06.2012 käskkiri ega Muinsuskaitseameti põhimäärus ei võimalda Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjonil delegeerida otsuse tegemist Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektoritele.

18. Samas selgub Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni 02.06.2009, 20.01.2010, 29.11.2011, 29.05.2012 ja 12.06.2012 protokollidest, et Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjon volitab taotlust kooskõlastama Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektorit, sh juhul, kui arvestatakse komisjoni märkuste ja parandustega.

19. Minu hinnangul rikutakse nii kehtestatud sisepädevust¹² ning lisaks tekitab selline halduspraktika segadust.

Viimase osas tuleb märkida, et sellise halduspraktika puhul tehakse ühe taotluse osas vähemalt kaks otsustust – üks Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni ning teine, mis on ühtlasi ka lõplik otsus, Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektori poolt. Tõusetub küsimus, kas sellisel juhul on mõlema otsustuse puhul tegemist haldusaktiga või mitte ning milliseid menetlus- ning sisu- ja vorminõuded kohalduvad.

Muinsuskaitseameti vastusest teabe nõudmisele nähtub, et Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni protokollilise otsuse puhul on tegemist haldusaktiga ning pärast Muinsuskaitseameti peadirektori poolt kinnitamist on selle puhul tegemist Muinsuskaitseameti ametliku seisukohaga. Samas on võimalik Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni taotluse kooskõlastamise edasidelegeerimist Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektorile käsitada ka nn teenistusalase korraldusena, kuna see ei ole suunatud haldusvälisele isikule. Sellisel juhul ei oleks Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni otsuse puhul tegemist haldusaktiga. Haldusaktina oleks käsitav Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektori otsus taotluse kooskõlastamise või kooskõlastamata jätmise kohta. Samuti saab küsida, kuivõrd peab Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektor järgima Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni nn teenistusalast korraldust ja millised iseseisvaid otsuseid võib ta taotluse kooskõlastamisel langetada. Näiteks kas ta võib taotluse kooskõlastada ka siis, kui taotluses ei arvestata komisjoni väljatoodud kõikide puuduste ja märkustega, või kas ta saab ise sisulisi otsuseid teha.

Kui aga käsitada Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni kui ka Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektori otsustusi haldusaktidena, siis juhul, kui Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjonil puuduvad märkused ja parandused taotluse osas, tehakse ühe taotluse osas sisuliselt kaks sarnast otsustust. Sellist halduspraktikat tuleb aga pidada ebamõistlikuks. Sellisel juhul ei ole näiteks arusaadav, kas haldusakt hakkab kehtima Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni või Muinsuskaitseameti maakonna vaneminspektori otsustusest ning kas mõlemad otsustused tehakse taotlejale ka teatavaks.

Teatud juhtudel võiks Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni otsustust käsitada ka osahaldusaktina (vt HMS § 52 lg 1 p 1). Osahaldusakt on piiratud regulatsiooniga haldusakt, mis võimaldab jaotada komplitseeritud haldusküsimused osadeks ja langetada otsused etapiviisiliselt. Nii muutuvad otsustatud küsimused nii haldusorgani enda kui ka taotleja suhtes õiguslikult siduvaks ning ülejäänud küsimuste osas menetlus jätkuks. Samas tuleb arvestada, et ka osahaldusakti suhtes kohaldatakse haldusakti kohta kehtestatud menetlus- ning sisu- ja vorminõudeid (HMS § 52 lg 2).

¹² Sisepädevuse rikkumisele kohaldub HMS § 58 ja haldusakt jääb rikkumisest hoolimata kehtima.

Mõistan, et muinsuskaitse eritingimuste ja projektdokumentide kooskõlastamise puhul on tegemist suures osas koostööga taotleja ja Muinsuskaitseameti vahel, aga samas ei saa halduspraktika olla ebamõistlik ja tekitada segadust. **Eelnevast tulenevalt soovitan Teil oma praktikat analüüsida ja samuti palun Teil teavitada, kas Te järgite kooskõlastusmenetluse puhul edaspidiselt Muinsuskaitseameti peadirektori 28.06.2012 käskkirjaga nr 27-A „Kooskõlastamise kord“ kehtestatud sisepädevust või mitte.**

20. Kuna Muinsuskaitseameti hinnangul on tööde loa andmise ja selle andmisest keeldumise, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise puhul tegemist haldusaktidega, siis järgnevalt käsitlen haldusakti õiguspärasuse küsimusi.

21. HMS § 43 lõike 2 järgi tuleb anda haldusakt, kui taotletud haldusakt otsustatakse jätta andmata. HMS § 55 lõike 1 kohaselt peab haldusakt olema selge ja üheselt mõistetav. Haldusakt antakse kirjalikus vormis, kui seaduse või määrusega ei ole sätestatud teisiti (HMS § 55 lg 2). Kirjalikus haldusaktis märgitakse selle andnud haldusorgani nimetus, haldusorgani juhi või tema volitatud isiku nimi ja allkiri, haldusakti väljaandmise aeg ning muud õigusaktiga ettenähtud andmed (HMS § 55 lg 4).

HMS § 56 lõike 1 esimese lause järgi peab kirjalik haldusakt ja soodustava haldusakti andmisest keeldumine olema kirjalikult põhjendatud. Sama lõike teise lause kohaselt esitatakse haldusakti põhjendus haldusaktis või menetlusosalisele kättesaadavas dokumendis, millele on haldusaktis viidatud. Seejuures HMS § 56 lõikest 2 nähtuvalt tuleb haldusakti põhjenduses märkida haldusakti andmise faktiline ja õiguslik alus. Kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses tuleb märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud (HMS § 56 lg 3).

Riigikohus on sedastanud, et põhjendamiskohustus on haldusmenetluse üldine nõue.¹³ Haldusakti põhjendamine on oluline tagamaks, et haldusakti adressaat mõistaks, kas tema õigusi on kitsendatud seaduslikult. Samuti võimaldab haldusakti põhjendamine isikul oma õiguste kaitsmiseks haldusakti vaidlustada, sest teadmata õiguste piiramise põhjuseid on raske argumenteeritult vaidlustada haldusakti andmise asjaolusid. Haldusakti põhjendamine võimaldab täiendavalt kontrollival organil otsustada, kas haldusakt on seaduslik, kuna haldusakti põhjendamine tagab selle kontrollitavuse. Samuti sunnib põhjendamise nõue haldusorganit oma kaalutlusotsust põhjalikumalt läbi mõtlema.¹⁴ Põhjendusest peavad piisava selgusega välja tulema konkreetse juhtumi puhul tähtsust omavad asjaolud. Haldusakti põhjendus peab sisaldama nii haldusakti andmise õiguslikku alust kui faktiliste asjaolude kirjeldust, sidudes need omavahel loogiliselt. Faktilised asjaolud peavad olema tõendatud või hilisemas halduskohtumenetluses tõendatavad, mitte oletuslikud ega üldsõnalised.¹⁵ Samuti on Riigikohus korduvalt väljendanud seisukohta, et mida ulatuslikum on halduse diskretsiooniruum ja keerukam õiguslik ning faktiline olukord, seda põhjalikum peab olema haldusakti motivatsioon.¹⁶ Samuti eeldab kaalutlusõiguse kasutamine eeldab seda, et kaalumisele võetakse kõik menetluses esitatud asjassepuutuvad väited ja seisukohad. Kui menetlusosaliste poolt esitatud seisukohad jäetakse arvestamata, siis tuleb seda põhjendada.¹⁷ Lisaks on Riigikohus märkinud, et iga diskretsiooniotsus on eelduslikult eriline ja ainukordne ning seetõttu ei saa diskretsiooniotsuse põhikaalutlused reeglina sisalduda üheski

¹³ RKHKo 07.11.1997, nr 3-3-1-30-97, p 2; RKHKo 14.01.2009, nr 3-3-1-62-08, p 10.

¹⁴ RKHKo 14.10.2003, nr 3-3-1-54-03, p 34; 28.10.2003, nr 3-3-1-66-03, p 18.

¹⁵ RKHKo 14.10.2003, nr 3-3-1-54-03, p 32; 10.10.2002, nr 3-3-1-42-02, p 16; 18.10.1999, nr 3-3-1-32-99, p 2.

¹⁶ RKHKo 24.11.2011, nr 3-3-1-74-11, p 15; RKHKo 16.01.2008, nr 3-3-1-81-07, p 20.

¹⁷ RKHKo 17.10.2007, nr 3-3-1-39-07, p 15.

varasemas dokumendis, vaid peavad sisalduma selles haldusaktis. Teisele dokumendile viitamisel peab olema arusaadav, milline selles dokumendis sisalduv informatsioon on osaks haldusakti põhjendusest. Abstraktsel viitamisel menetluses esitatud dokumentidele ei ole menetlusosalistel ega kohtul võimalik üheselt aru saada, millised olid haldusakti andja kaalutlused. Samuti ei sunni see haldusorganit otsustamisel kõiki poolt- ja vastuargumente läbi mõtlema.¹⁸

22. Haldusaktis peab olema viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta (HMS § 57 lg 1). Vaidlustamisviite haldusaktis märkimine on üks haldusmenetluse üldpõhimõtetest, aga ka PS §-st 15 tulenev nõue.¹⁹

23. Kuna tööde loa andmise ja selle andmisest keeldumise, muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise ning kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektide kooskõlastamise ja kooskõlastamata jätmise puhul on tegemist haldusaktidega, siis peavad need olema põhjendatud, sisaldama oluliste asjaolude kaalumist ning viidet õigusnormidele, mis olid haldusakti andmise aluseks, muu hulgas tuleb haldusakti põhjenduses märkida, millisel õiguslikul alusel jäetakse tööde luba andmata²⁰, muinsuskaitse eritingimused või kinnismälestiste ja muinsuskaitsealal paiknevate ehitiste ehitusprojektid kooskõlastamata²¹. Samuti peavad need haldusaktid sisaldama vaidlustamisviidet.

24. Tutvunud Muinsuskaitseameti vastusele lisatud kirjadega ja Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni 02.06.2009 (p 17), 20.01.2010 (p 20), 19.04.2011 (p 6), 23.11.2010 (p 14), 29.11.2011 (p 8), 24.01.2012, 15.05.2012 (p 14), 29.05.2012 (p 6) ja 12.06.2012 protokollide väljavõtetega, leian, et need haldusakti sisutunnustele vastavad otsustused ei vasta üldjuhul eelpool toodud haldusaktidele kehtestatud tingimustele – ei ole järgitud vorminõudeid, on põhjendamata või puuduvad vaidlustamisviited.

Eelnevast tulenevalt soovitan Muinsuskaitseametil edaspidiselt järgida haldusakti õiguspärasusele sätestatud tingimusi.

Haldusakti teatavakstegemine

25. Haldusakti andmise menetlus lõpeb HMS § 43 lg 1 punktide 1 – 4 järgi haldusakti teatavakstegemisega, taotleja poolt taotluse tagasivõtmisega, haldusorgani poolt taotluse läbi vaatamata jätmisega²² või haldusakti adressaadi surma või lõppemise korral, kui haldusakt on seotud adressaadi isikuga. Seega, haldusmenetlus lõpeb haldusakti korrektselt teatavakstegemisega.

26. HMS § 62 lõike 1 järgi tehakse haldusakt menetlusosalisele teatavaks vabas vormis, kui seaduses või määruses ei ole sätestatud teisiti.

Vastavalt HMS § 62 lõigetele 2 ja 5 tuleb haldusakt teha teatavaks kättetoimetamise teel, kui:

¹⁸ RKHKo 18.05.2011, nr 3-3-1-13-11, p 10.

¹⁹ RKHKm 09.05.2007, nr 3-3-1-23-07, p 13.

²⁰ Vt kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määruse § 5 lg 3 ja 4.

²¹ Vt kultuuriministri 04.07.2011 ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 5 lg 6, kultuuriministri 04.07.2011 üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määruse § 6 lg 5, kultuuriministri 04.07.2011 projektide kooskõlastamise määruse § 4 lg 10.

²² HMS § 14 lg 6:

„Haldusorgan tagastab taotluse läbi vaatamata:

1) kui taotluse esitamise tähtaeg on möödunud ja seda ei ennistata;
2) teistel seadusega ettenähtud juhtudel.“

- 1) isiku õigusi haldusaktiga piiratakse või kellele pannakse haldusaktiga täiendavaid kohustusi;
- 2) isiku kahjuks tunnistatakse kehtetuks või muudetakse varasem haldusakt;
- 3) isiku taotlus haldusakti andmiseks jäetakse rahuldamata, sh olukorras, kus isiku taotlus rahuldatakse osaliselt.

27. Haldusakti kättetoimetamine tähendab haldusakti originaali või selle ametlikult kinnitatud ärakirja isikuni toimetamist.

Haldusakt (või ka muu dokument) toimetatakse menetlusosaliselt kätte vastavalt seaduses või määrmuses ettenähtud korrale või taotluses tehtud valikule kas postiga (tähtkirjaga, lihtkirjaga, väljastusteatega lihtkirjaga), dokumendi väljastanud haldusorgani poolt või elektrooniliselt (HMS § 25 lg 1).

Mis puutub haldusakti elektroonilisse kättetoimetamisse, siis HMS § 27 seab elektroonilisele kättetoimetamisele kaks tingimust: isik peab olema nõus dokumendi saatmisega tema poolt näidatud elektronposti aadressil ja dokumendile peab olema lisatud digitaalallkiri ning vajaduse korral digitaalne tempel. Tuleb ka märkida, et kuigi HMS § 27 pealkirjaga "Elektrooniline kättetoimetamine" ei sätesta elektrooniliselt saadetud dokumendi kättetoimetamise puhul kinnituse saatmise kohustust või kinnituse mingi aja jooksul saatmata jätmise tagajärgi, siis ei saa sellest järeldada, et haldusakt tuleks haldusmenetluse seaduse kohaselt lugeda elektrooniliselt kättetoimetatuks pelgalt selle isikule saatmisega. Kinnituse saatmise nõudest loobumine võiks kaasa tuua olukorra, kus isiku jaoks tulenevad õiguslikud tagajärjed haldusaktist, millest ta ei ole teadlik. Dokumendi tegelikku kättesaamist peab haldusorganil olema võimalik tõendada.²³

28. Loa- ja kooskõlastusmenetluste puhul on haldusakti teatavastegemist mõnevõrra täpsemalt reguleeritud asjaomastes kultuuriministri määrustes. Nii peab tööde loa andja vastavalt kultuuriministri 23.08.2011 tööde loa määrmuse § 5 lõikele 1 teavitama taotlejat tööde loa andmisest või sellest keeldumisest kirjalikult taasesitatavas vormis²⁴. Tulenevalt kultuuriministri 04.07.2011 ehitise muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määrmuse § 5 lõikest 2 ja kultuuriministri 04.07.2011 üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamise määrmuse § 6 lõikest 2 peab kooskõlastaja teavitama taotlejat muinsuskaitse eritingimuste kooskõlastamisest või kooskõlastamata jätmisest kirjalikult või elektrooniliselt.

Kultuuriministri 04.07.2011 projektide kooskõlastamise määrmuse § 4 lõikes 4 ei ole sätestatud, millises vormis tuleb taotlejat projektdokumentide kooskõlastamise või kooskõlastamata jätmisest teavitada. Samas ei tähenda vormi sätestamata jätmine seda, et haldusorgan võiks juhendada üksnes HMS § 62 lõikest 1 ja nii teha haldusakti teatavaks vabas vormis. Tulenevalt HMS § 62 lõikest 5 tuleb haldusakt teha teatavaks kättetoimetamise teel, kui isiku taotlus jäetakse rahuldamata. Seega tuleb juhul, kui isiku taotlus projektdokumentide kooskõlastamiseks jäetakse rahuldamata, teha haldusakt teatavaks kättetoimetamise teel.

29. Näiteks teavitati muinsuskaitsealal paikneva ehitise (Pärnu, Mere pst 18) lammutamise projekti kooskõlastamise taotlejat Muinsuskaitseameti kooskõlastamise komisjoni 24.01.2012 otsusest ja projekti kooskõlastamata jätmisest väidetavalt telefoni teel.²⁵ Nagu eelpool selgus, tuleb juhul, kui

²³ Vt RKPJKo 02.04.2009, nr 3-4-1-5-09, p 18.

²⁴ Kirjalikult taasesitatavaks vormiks saab lugeda e-kirja, faksi jms selliste vahendite kasutamist.

²⁵ Muinsuskaitseameti 09.04.2012 kiri Õiguskantsleri Kantsleile seoses muinsuskaitsealal paikneva ehitise (Pärnu, Mere pst 18) lammutamise projekti menetlemisega.

isiku taotlus projektdokumentide koostöölastamiseks jäetakse rahuldamata, teha haldusakt teatavaks kättetoimetamise teel.

Eelnevast tulenevalt soovitan Muinsuskaitseametil edaspidiselt järgida haldusaktide teatavakstegemisele sätestatud nõudeid.

Märgin lõpetuseks, et kui soovite minu soovitude osas omapoolseid märkusi või mõtteid avaldada, on need kahtlemata teretulnud. Samuti on minu nõunikud vajadusel valmis arutama soovitudes toodut suuliselt.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Koopia : Kultuuriministeerium
 min@kul.ee